

Bevezető

Az itt közreadott tanulmányok általános összefüggéseit próbálom megfogalmazni, azt, hogy hogyan alakult ki a beilleszkedés, ami esetenként felszínes jelenségnek tűnik, hiszen a tanulmányok szereplői nemcsak tárgyak vagy lenyomatok, hanem a környezetből kilépő kulturális jelrendszerek, a társadalom mikrostrukturái, amelyek túlmutatnak a történelmi tények felsorolásán.

Szerzőiket mindenképp összefűzi az, hogy sok éven keresztül a Kiss Lajos Néprajzi Társaság révén vehettek részt tudományos kutatásokban, s ezáltal szakmai igényességet, módszerességet, forráskritikai és szemléleti rálátásokat oszthattak meg egymás között.

Az, hogy a választott témák a szerzők változatos érdeklődésén túl elsősorban a népi vallásosság területéről kerültek ki, nem tudatos szerkesztői szándék. A kutatók elsősorban a közösség hovatartozását, a térben és időben való szorosabb összefüggését, a műveltségi javaknak az átadását tartják fontosnak.

A tárgyi kultúra emlékeinek ápolása és őrzése magában hordozza az elkülönülést és a távortartást. A másság az identitás ösztönös őrzője. Ezt fejezik ki az út menti keresztekéről, a temetőinkről és a szentjeinkről szóló tanulmányok. A néprajztudományban nem csupán az etnikai hovatartozás térképezése a fontos, hanem a mindennapi élet jelenségeinek ábrázolása is. Éppen ezért társadalomvizsgáló etnográfusi tapasztalat egészíti ki a vallási fejezetet.

A táplálkozási szempontú néprajzi gyűjtések területi elkülönülésük ellenére sem mellőzik a művelődéstörténeti kérdések megválaszolását. A kulturális antropológia egyik legalapvetőbb sajátossága a megfigyelésen alapuló terepmunka, az adott közösség életében való aktív részvétel, hiszen a kutató aktív jelenléte adhat igazán lehetőséget a téma hiteles interpretálására. Ennek köszönhetően – a fehér foltnak tekinthető lokális (táji) – táplálkozási szokásokkal kapcsolatban részkérdésekre is választ kaphatunk.

A saját népi kulturális örökségünk feltárását erősíti a *Választás szabadsága* című fejezet. Az egyik kutatási vonal célja az íratlan források, a szájhagyomány által megőrzött és életben tartott visszaemlékezések leírása. A vizsgálatok másik ágát – a népi kultúra szóbeli forrásai mellett – az írott és a terepen megfigyelhető adatokra hangsúlyt helyező néprajzi leírás képviseli.

S végezetül fontos kiemelni azt a társadalomtörténeti gondolatokat ébresztő tanulmányt, amely szociográfiai részletességű horizontot nyit meg előttünk.